

Man kan aldeles ikke tale om at gjøre disse almindelige Principer for Ansvarligheden gjældende, men man maa derimod see hen til, om det i og for sig er en hensigtsmæssig Begrænsning af Forholdet imellem Ministeriet og Rigsdagen.

En Ting troer jeg dog, at vi Alle maae være enige om — den ærede Indenrigsminister har rigtignok senere gjort det tvivlsomt — nemlig, at Regjeringen ikke er bemyndiget til at afholde en Udgift, hvortil Rigsdagen har nægtet sit Samtykke. Dette er af ikke ringe Betydning; thi dersom dette kunde betragtes som faststaaende og som anerkjendt af Domstolene, vilde allerede af den Grund en af de aftraadte Ministre være bleven domfældt. Jeg troer altsaa, at dette er den første Grundsætning, hvorom man maa blive enig, selv om vi ikke ville betragte denne Discussion som en Fægtning mellem modsatte Anskuelse. Jeg skal idetmindste for mit Bedkommende bestræbe mig for, saa klart som muligt at fremhæve de Spørgsmaal, hvorpaa det efter min Anskuelse væsentligt kommer an. Altsaa maatte man vel kunne blive enig om en saadan Anskuelse, at Ministeriet ikke kunde gjøre de Udgifter, hvortil Rigsdagen havde nægtet sit Samtykke, uden at det tillige forpligtedes til at tilbagebetale dem, dersom der gjordes Fordring derpaa. Imidlertid maa det vistnok indrømmes, at det, naar vi blot opstillede denne ene Grundsætning, vilde være meget let for Regjeringen at gjøre hvilke Udgifter den vilde, idet den blot kunde unblade at opføre dem paa Budgettet og sige: „Da de ikke ere nægtede, ere vi berettigede til at gjøre dem.“ Det bliver derfor nødvendigt at fastsætte nærmere Bestemmelser om, hvorledes Regjeringen kan gjøre Udgifter, naar disse ikke have udtrykelig Hjemmel i Finantsloven. Det første Punkt, der saaledes kommer i Betragtning, er, at Udgiften bevisselig — og her mener jeg, at Bevisseligheden maa paa hvilke Ministeriet — er uforudseelig, saa at Regjeringen ikke forud har kunnet indhente Rigsdagens Mening derom.

Dernæst maa Regjeringen — og det er efter min Mening Hovedpunktet — tillige

godtgjøre, at den har havt al Grund til at antage, at Rigsdagen vilde give sit Samtykke til Udgiften. Dersom Udgiften var nok saa hensigtsmæssig, og nok saa fortræffelig, og baade de otte Medlemmer af Landsthinget og de otte Medlemmer af Høiesteret — den ærede Rigsdagsmand for Helsingør (Tiemroth) glemte at nævne de sidste — fandt, at dette i enhver Henseende var Tilfældet, men der alligevel forelaa Grund til at formode, at endeel af den lovgivende Magt ikke vilde give sit Samtykke dertil, saa var Udgiften aldeles ulovhjemlet. Jeg veed ikke, om jeg turde haabe, at man først kunde enes om disse Grundsætninger, og at de egentlig udtale, hvad der er v' Herrers Mening, nemlig at Udgiften for det første maa være uforudseelig, og at Grundvolden for Retmæssigheden af den maa være Ministeriets Forudmodning om, at Rigsdagen vil bevillige den. Det er paa ingen Maade Udgiftens Hensigtsmæssighed, Nødvendighed osv., der i og for sig er Tale om, men det er den sikke Formodning om, at Rigsdagen vil bevillige den, og hvor afgjør man bedst, om denne Formodning har været begrundet eller ikke? Det gjør man intet Sted bedre end i selve Rigsdagen. Hvem kan bedre end den bedømme, om denne Ministeriets Antagelse har været rigtig eller ikke? Netop deri ligger det, at Afgjørelsen ikke kan trækkes bort fra Rigsdagen; netop dette, at hele Bemyndigelsen til Udgiften ligger i Forudsætningen om Rigsdagens Samtykke, gjør, at hele Grundslaget brister, hvis det viser sig, at denne Forudsætning har været urigtig. Der er aldeles ikke Tale om, hvorvidt Udgiften i og for sig er hensigtsmæssig, god, nødvendig o. s. v., det er Altsammen ikke Noget, der kan krænke Rigsdagens formelle Ret til at bedømme dette Spørgsmaal. Men, siger man, er det da ikke for Meget forlangt, at Rigsdagen selv baade bliver Anklager og Dommer i Sagen? Det kan man imidlertid ikke sige; thi, fordi man gjør en Gjældsfordring gjældende, derfor kan man ikke sige, at man selv er Dommer. Naar jeg har en klar og reen Gjældsfordring, saa veed jeg meget godt, at Dommeren, naar jeg kommer